

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 72**Työllisyyspalveluja koskevat lakimuutokset 2026**

TRE:6235/14.05.00/2025

Valmistelija / lisätiedot:

Saari Regina

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Tarja Paulaniemi, puh. 040 679 8954, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Kati Selkämaa, puh. 040 707 3238, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Saari Regina, Työllisyys- ja kasvujohtaja

Päätösehdotus

Katsaus työllisyyspalveluja koskeviin lakimuutoksiin merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kehittämispäällikkö Tarja Paulaniemi oli asiantuntijana läsnä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Perustelut

Vuoden 2026 alusta alkaen on tulossa vaiheittain voimaan useita työllisyyspalveluja koskevia lakimuutoksia, joilla on vaikutuksia palvelujen järjestämiseen. Merkittävimpiä muutoksia lainsäädäntöön on valmisteilla seuraavasti:

HE TYKE – työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalvelujen kehittäminen (HE 108/2025 vp)

Esityksen tavoitteena on keventää työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia, jotta rajallisia resursseja voitaisiin käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Virkailijalle annettaisiin enemmän harkintavaltaa ja velvoitettaisiin yksilölliseen työllistymisen edistämiseen.

Lain on tarkoitettu tulemaan voimaan pääasiassa 1.1.2026. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain palvelualustaan ja työnhakuprofiileihin liittyvät säännökset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2026. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää mietinnössään (TyVM 9/2025vp – HE 108/2025 vp), että työttömyysturvaa koskevat muutokset tulisivat seuraamusjärjestelmän osalta voimaan vasta 1.3.2026. Sama koskisi työvoimapalvelujen järjestämislain muutoksia koskien työnhaun voimassaolon päättymistä (28 §) ja työnhaun käynnistämisestä uudelleen (29 §:n 2 momentti).

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Alkuhaastattelun järjestämisen määräaika pidennettäisiin viidestä (5) päivästä 10 arkipäivään. Alkuhaastattelu olisi lähtökohtaisesti järjestettävä nykyistä vastaavasti työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä. Alkuhaastattelu voitaisiin järjestää muulla tavoin painavan syyn takia. Alkuhaastattelussa työvoimaviranomainen ohjaisi työnhakijaa laatimaan ja julkaisemaan työnhakuprofiilin palvelualustalla.

Työnhakukeskustelut järjestettäisiin alkuhaastattelusta lukien kolmen kuukauden välein. Täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuisi vahvemmin työnhakijan palvelutarpeeseen ja niiden kaavamaisesta järjestämisestä luovuttaisiin.

Työvoimaviranomaisen velvollisuus muistuttaa työnhakijaa kirjallisesti työnhakijan menettelyn vaikutuksesta työllistymiseen ja mahdolliseen oikeuteen saada työttömyysetuutta kumottaisiin. Työhaun voimassaolo päättyisi, jos työnhakija jättäisi asioimatta työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla.

Työtarjoukset tulisivat velvoittavaksi heti työttömyyden alusta lähtien. Työnhakuvelvollisuutta ei voisi enää täyttää julkaisemalla työnhakuprofiilin. Myöskään hakemalla yksilöityä työvoimaviranomaisen osoittamaa työpaikkaa ei voisi jatkossa täyttää työnhakuvelvollisuutta.

Työnhakijat veloitettaisiin laatimaan ja julkaisemaan työnhakuprofiili palvelualustalla 15 arkipäivän kuluessa työhaun alkamisesta. Profiilin laatiminen tai julkaiseminen ei edellyttäisi työnhakijaksi rekisteröitymistä. Työnhakuprofiilin julkaistuna olemiselle tulisi kuitenkin aina määritellä päättymispäivä. Tietyissä tilanteissa työnhakijalla ei olisi velvollisuutta laatia eikä julkaista työnhakuprofiilia eikä työvoimaviranomainen saisi laatia eikä julkaista työnhakuprofiilia työnhakijasta.

Muutos työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmään (HE 108/2025 vp)

Tavoitteena on selkeyttää työttömyysturvaseuraamuksia ja tehostaa työttömyysetuuden menettämisen ohjaavalla vaikutuksella työnhakijoiden työnhakua, osallistumista heille järjestettävään palveluprosessiin sekä osallistumista työnhakua ja työllistymisen edistämistä tukeviin muihin palveluihin. Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää muutettaisiin siten, että ensimmäisestä TTL mukaisesta laiminlyönnistä tulisi 7 päivän korvaukseton määräaika, 12 kk aikana toistuva menettely johtaisi kuuden (6) viikon työssäolovelvoitteeseen (2 a luku, 9 ja 10 §:t).

Työssäolovelvoitteella tarkoitetaan työttömyysturvalain mukaista seuraamusta, joka asetetaan työttömälle työnhakijalle, jos tämä toistuvasti laiminlyö työhakuun tai työllistymistä edistäviin palveluihin liittyviä velvoitteita. Käytännössä työssäolovelvoite merkitsee, että työnhakija menettää oikeuden työttömyysetuuteen toistaiseksi ja palautuu vasta, kun henkilö on ollut määräajan työssä, opiskellut päätoimisesti, työllistynyt yritystoiminnassa tai osallistunut laissa lueteltuihin palveluihin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Työttömyysturvalakia koskevien muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 (10 § ja 13 §). Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää mietinnössään (TyVM 9/2025vp – HE 108/2025 vp), että työttömyysturvaa koskevat muutokset tulisivat seuraamusjärjestelmän osalta voimaan (2 a luvun 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 10 ja 10 a §: n) vasta 1.3.2026.

Toimeentulotuki (HE 116/2025 vp)

Toimeentulotukilain muutoksen myötä toimeentulotuen hakijan velvollisuutta ilmoittautua työttömäksi kokoaikatyön hakijaksi, ns. ensisijaisen etuuden piiriin, laajennettaisiin, ml. opiskelijat, yrittäjät ja alle 30 h/viikossa työskentelevät osa-aikatyöntekijät.

Mikäli perustoimeentulotuen hakija ei ilmoittautuisi työttömäksi kokoaikatyön hakijaksi tai hakisi ensisijaisia etuuksia, hänen perusosaansa voitaisiin alentaa 50 prosentilla. Perusosan alentaminen voitaisiin tehdä kuukaudeksi kerrallaan. Toimeentulotuen hakijan saaman työttömyysetuuden maksun sanktioista johtuvia toimeentulotuen perusosan 20 ja 40 prosentin alentamisia sujuvoitettaisiin. Alentamisen kesto riippuisi työttömyysturvan katkeamisen kestosta, ollen kuitenkin enintään kuusi kuukautta.

Perusosan alentamiset edellä mainituissa tilanteissa voitaisiin tehdä vain, jos se ei vaarantaisi ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa, eikä alentamista voitaisi pitää muutenkaan kohtuuttomana. Perusosan alentaa Kela.

Kelasta on saatu niukasti tietoa ohjattavan asiakaskohderyhmän suuruudesta. Kelan tulottomia perustoimeentulotuen saajia koskevien tilastotietojen pohjalta arviona on, että ohjattavan asiakaskohderyhmän suuruus olisi alkuvaiheessa noin 3 500 - 4 000 asiakasta. Tämä on merkittävä lisäys työllisyysalueen asiakasmääriin. Kansallisesti palveluihin ei ole tulossa lisärahoitusta. Edellä mainitut lakimuutokset on tarkoitus tulla voimaan 1.2.2026.

Kunnat maksavat tällä hetkellä perustoimeentulotuesta 50 %. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta nostettaisiin 50 prosentista 100 prosenttiin, niiden 18–24-vuotiaiden toimeentulotuen saajien osalta, joiden perheessä ei asu muun ikäisiä henkilöitä. Rahoitus korvattaisiin kunnille täysimääräisesti. Rahoitusosuuden noston tavoitteena olisi kannustaa kuntia nuorten työllistämiseen mahdollisimman nopeasti, jotta tukikaudet jäisivät mahdollisimman lyhyiksi. Lakimuutos tulisi voimaan vuoden 2027 alusta.

Kuntouttavan työtoiminnan lain muutos (HE 109/2025 vp)

Hallitus esittää, että kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin tehtäisiin muutos, jonka mukaan aktivointisuunnitelmia laadittaisiin jatkossa vain toimeentulotukea saaville työttömille. Työttömyysetuuteen oikeutettujen työttömien osalta kuntouttavaan työtoimintaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

ohjautumisen perusteena olisi aktivointisuunnitelman sijaan monialainen työllistymissuunnitelma.

Esityksen tavoitteena on keventää aktivointisuunnitteluun liittyviä viranomaistehtäviä sekä purkaa aktivointisuunnitelman ja monialaisen työllistymissuunnitelman välisiä päällekkäisyyksiä. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Kuntouttavan työtoiminnan lakia on tarkoitus muuttaa kahdessa vaiheessa. STM on asettanut sosiaalipalveluiden uudistamiseksi työryhmän ja sille alatyöryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus sosiaalihuollon työllistymistä edistävien palvelujen uudistamiseksi. Työryhmän ja alatyöryhmän toimikausi on 15.8.2025–31.1.2026. Työryhmän annettua ehdotuksensa STM-valmistelu jatkuisi HE-valmisteluna, jonka osana kuntouttavan työtoiminnan laki kumottaisiin.

TEM osallistuu valmisteluihin tällä hetkellä ns. arviomuistiomenettelyllä. Myös jatkovalmistelut nivotaan yhteen. Hallitusohjelman kirjauksena on, että ”kuntouttava työtoiminta ja sen resurssit siirretään kuntiin ja palvelua kehitetään vahvemmin työllistymistä edistäväksi.” Tähän liittyvä sosiaalinen kuntoutus säilytetään hyvinvointialueilla. Huomioitavaa on, että kuntouttava työtoiminta on voimassa olevan lainsäädännön mukaan sosiaalipalvelu, eikä sitä sellaisenaan voi siirtää kuntiin. Keskustelua on käyty työvoimaviranomaisen järjestämästä ns. uudesta matalan kynnyksen palvelusta, mutta sen tarpeellisuudesta on eriäviä mielipiteitä. Muutosehdotukset annettaisiin budjettilakina syksyllä 2026 ja muutokset tulisivat voimaan aikaisintaan vuonna 2027.

Yleistuki (HE 112/2025 vp)

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on toteuttaa perusturvan uudistus ja aikaansaada yleistuki, joka sisältää perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yleistuen valmistelu etenee vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan Kelan yhden hakemuksen malli sekä ensivaiheen yleistuki. Yleistuen myöntäisi ja maksaisi Kela. Yleistuki olisi ensivaiheessa työttömän työnhakijan sosiaaliturvaetus, joka korvaisi Kelan maksamat työmarkkinatuen ja peruspäivärahan. Yleistuki vähenisi työtulojen noustessa ja olisi tarveharkintainen etuus. Yleistukeen liittyisi aktivointijakso, jonka tarkoituksena olisi estää työttömyyden pitkittymistä ja ehkäistä syrjäytymistä. Alle 25-vuotias työnhakija osallistuisi aktivointijaksolle saatuaan yleistukea 180 päivää ja 25 vuotta täyttänyt saatuaan yleistukea 400 päivää. Yleistukilainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.5.2026.

Nuorten rekrytointituki (luonnos Valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen)

Tällä hetkellä valmistellaan nopealla aikataululla nuorten rekrytointitukea (nuorten rekrytointiseteli) myönnettäväksi valtionavustuksena työllisyysalueille nuorten työllistämisen edistämiseksi yrityksiin. Asetus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

nuorten rekrytointituesta oli lyhyellä lausuntokierroksella lokakuussa 2025. Valtionavustuksen suuruus olisi valtakunnallisesti 30 M€, ja alustavan arvion mukaan Tampereen seudun työllisyysalueen osuus olisi noin 3 M€. Arvioitu valtionosuus mahdollistaisi noin 440 nuoren rekrytoinnin tukemisen. Työvoimaviranomaiset voisivat hakea valtionavustusta Uudenmaan ELY-keskukselta/Uudenmaan Elinvoimakeskukselta joulukuussa 2025 - tammikuussa 2026. Valtionavustuksen maksatusta haettaisiin KEHA-keskukselta toteutuneiden kustannusten mukaan.

Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että työtön nuori on 18–29-vuotias ja että hän on ollut työttömänä vähintään kuusi (6) kuukautta. Poikkeuksena olisivat nuoret, jotka ovat suorittaneet vain peruskoulun oppimäärän. Heidän osaltaan edellytyksenä olisi vähintään kolmen (3) kuukauden työttömyys. Arviointi rekrytointituen saajista ja myöntäminen yrityksille tapahtuisi työllisyysalueilla.

Työllistymisasetelimen olisi tarkoitus kattaa 50 % palkkakuluista. Kulut voisivat olla 6 kuukauden tukijaksolla enintään 9 000 €, eli 1500 €/kuukausi. Työsopimuksen tulisi olla vähintään 6 kuukauden mittainen ja tukijakso olisi 6 kuukautta. Valtionavustuksella ei voisi kattaa työnantajan sivukulua, tulospalkkioita tai ylityökorvauksia.

Esityksenä on, että asetus tulee voimaan 1.1.2026 ja on voimassa 31.12.2027 asti.

Tulorekisteri

Kuntien tulorekisterin tiedonsaantioikeuden laajentamista valmistellaan tällä hetkellä. Alustavan tiedon mukaan työvoimaviranomaisen tulorekisteritietojen tiedonsaantioikeutta koskeva lausuntokierros toteutettaisiin 12/25 – 2/26 ja lainsäädäntö tulisi voimaan 1/27.

Yksityiskohtaisempi koonti lakiuudistuksista on esityslistan liitteenä.

Tiedoksi

Työllisyysalueen kunnat

Liitteet

1 Liite Tyja 10.12.2025 Koonti työllisyyspalvelujen lakiuudistuksista

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja on asetettu nähtäville 16.12.2025 kaupungin internetsivuille www.tampere.fi.

Päätös on lähetetty sähköisesti 16.12.2025.

Tampere
16.12.2025

Kati Selkämaa

Elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto 10.12.2025

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§72

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)